

XIII. évf. 3. szám
2023. március

Komárom-Esztergom megyei könyvtárszakmai folyóirat
(A Téka Téma utódja)

<http://kemlib.jamvk.hu>
<http://epa.oszk.hu/02700/02762>

Kiadja a TMJV József Attila Könyvtár
2800 Tatabánya, Fő tér 2. **Felelős kiadó** Mikolasek Zsófia igazgató
Felelős szerkesztő: Mikolasek Zsófia
Rovatvezetők: Fábián Ildikó, dr. Horváth Géza,
Márku Mónika, Mikolasek Zsófia, Suller Ildikó Tünde
Műszaki szerkesztés: Török Csaba
ISSN 2062-5782

Tartalom

Megyei körkép	3
Egy szerény székelő a Vargavárosból - NÁSZ JÁNOS, JAMK.....	3
Színvonalas alkotások a JAMK falán - BÁNFI JÓZSEF, ART MAGISTER	3
Újdonságok a Helischer Könyvtár háza tájáról - HÁMOSNÉ SZŐKE ANNA, ESZTERGOM	6
Sárkány a Helischerben - SCHMÖLTZ MARGIT, ESZTERGOM	7
Utazás térben és időben - GICZI ANNAMÁRIA, KOMÁROM.....	7
Öko-Peru - Itt minden vulkánt, hegyet, vizet szentnek tartanak - NÁSZ JÁNOS, JAMK.....	8
Lepketánc a könyvtárban - DOMÁNYI ZSUZSANNA, TATA	9
Erzsébet-kori utazás - DOMÁNYI ZSUZSANNA, TATA	10
Visszahívás! - DOLLMAYER BEA, TATA	10
Mitológiai kalandozások Eszes Ritával - ZANTLEITNER LAURA, JAMK	11
Mandalában a végtelen - Tari-Székelő Karola, JAMK.....	11
Adj esélyt! - FÁBIÁN ILDIKÓ.....	12
Az olvasóklub receptje - NAGY EDIT, JAMK	13
KSZR körkép	15
Társasjáték-lázban égnek a kistelepülések - FÁBIÁN ILDIKÓ, JAMK.....	15
KITEKINTŐ	16
Megemlékezés a könyvtárban - IFJ. GYÜSZI LÁSZLÓ JAMK, KÖNYVTÁROS - HELYTÖRTÉNÉSZ	16
„Amikor a hely birtokba veszi a maga múltját (...), univerzumot hoz létre.” - IFJ. GYÜSZI LÁSZLÓ, JAMK	17
Partnerség a diákok között - CSERTEG ISTVÁN	19
GYEREKSAROK	20
Mesekarneval - 2023 SULLER ILDIKÓ, JAMK.....	20
Februári gyermekprogramok A Jókai Mór Városi Könyvtár Gyermekrészlegében - DEÁK ANIKÓ, JAMK.....	21
2023-ban is folytatódik a Ciróka, a könyvtári Baba-mama klub! - KUN-KOVÁCS ERIKA, TATA.....	21
Helytörténet, honismeret	22
A Vértés katonasírhaj - MÁRKU MÓNICA, JAMK	22
Thaly-leszármazott volt a JAMK vendége - MÁRKU MÓNICA, JAMK	23
Könyvtári sajtófigyelés	24
2023. február	24

Egy szerény székely a Vargavárosból

NÁSZ JÁNOS, JAMK

A farsanghavi Új Forrás bemutatóját* Jász Attila/Csendes Toll az aktuális tematikus szám ajánlatával kezdte. A keleti kitekintés választékából kiemelte Takigucsi Suzó japán kortárs költő líráit, aki a modernségre mellett a hagyományos ízeket is beleszőtte verseibe s mindezt Szilágyi Mihály fordításában élvezhetjük immáron. Sári László megírta szokásos keleti levelét, ő már szinte tiszteletbeli meghívottja az oldalaknak. Cosmin Perta a román, Hellmut Seiler az erdélyi szász irodalmat képviselte, és hogy a közép-európaiak se maradjanak le, egy cseh és két szlovén poéta tette színessé a válogatást, pár figyelemre méltó fiatal honi irodalmár mellett.

Fotó: TCSF

A szám meghívott vendége is Erdélyből érkezett, mégpedig a legkeletibb magyar lakta vidékről Kovászna megyéből. És ezt fontos hangsúlyozni az eddigi megtett életútja és pályafutása miatt, hiszen Fekete Vince József Attila-díjas költő, lapszerkesztő, irodalmi szerkesztő munkássága egy kisebb könyvtárat is betöltene. Egy szerény székely érkezett Vargavárosból, ahogy az ottani feleink Kézdivásárhelyt illetik. Aki ugyan kettős életet él, részben Budapesten, de identitása a gyökereihez köti lelkét. A paraszti kultúrából az irodalomba érkezés a népi rigmukkal, az Arany és Petőfi utánérzésekkel kez-

dődött, verses kalendáriumok Édes-Erdélyországán keresztül, érik meg a már az egyetemes örökségnek ajánlott verselésbe. Lehetett volna ismert focista Bukarestben, de inkább kolozsvári tanulmányokat választja. Egy új generáció küldötte és összefogója lapszerkesztőként, sok értékes ember felfedezésével. A bemutatkozó kötetet, a *Vargavárost* számos követte. Az új kötet pedig a *Halálgyakorlatok* nem csak az elmúlás, a gyász, a hiány érzéseiből árad, hanem abból is a szavaival élve: ha nem tudom visszafoglalni otthonomat, nyelvemet, akkor hol is vagyok? A versek egymáshoz kapcsolódásában ott van az édesanya leépülése a halálrakészülés folyamat, ami tart valahová remélhetőleg a fény felé. De 850 kilométerre innen az erdő alatt a fű mindig nő, a körte terem és ideje van, amikor kaszálni kell. Egy lyukas vödörből folyamatosan kiömlik a cipelt múlt, visszük a semmit, Te akit keresek az nincs sehol. Ez az örökké nyughatatlan, szüntelen önmagunk keresésének, az ars poeticájának a lényege.

*(Új Forrás-Nyitott Rezervátuma februári rendezvényéről. József Attila Megyei és Városi Könyvtár, Tatabánya 2023. február 28.)

Könyvtárunkban megtalálható műveiből ajánljuk:

- Piros autó lábnyomai a hóban. Versek felnőtteknek és gyerekeknek; Erdélyi Híradó, Kolozsvár 2008.
- Udvertér. Tárcanovellák. 2000–2014; Sétatér Kulturális Egyesület, Kolozsvár, 2014.
- A világ újra. Válogatott és új versek. Verskeresztmetszet, 1995–2015; Pont, Bp., 2017.
- Szárnyvonal; versek Magvető, Bp., 2018.
- Vargaváros; Magvető, Bp., 2019.
- Halálgyakorlatok; Magvető, Bp., 2022. (Időmérték)

Szerkesztéseiből:

- Erdélyi szép szó; szerk. Fekete Vince; Hargita–Pro Print, Csíkszereda 2001
- Tündérkert szerk. Ferenczes István, Fekete Vince, ill. Lestyán Csaba; Hargita, Csíkszereda 2004.
- Gyöngykapu. Határon túli magyar írok antológiája; vál., szerk. Fekete Vince; Kortárs, Bp., 2012.

Színvonalas alkotások a JAMK falán

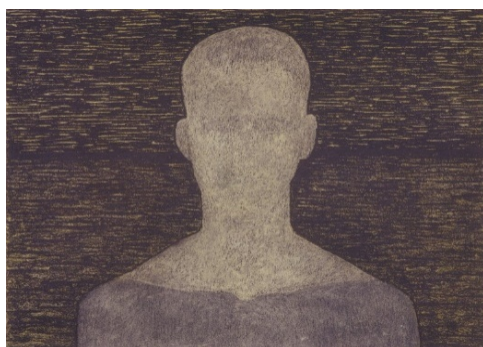
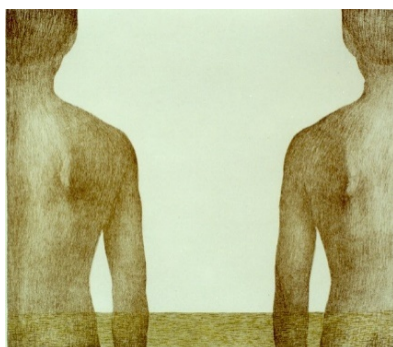
BÁNYI JÓZSEF, ART MAGISTER

Egy régóta sürgető akarat megvalósulása ez a KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS. A Mester bemutatja a művészetben magas szintet elért tanítványait. A hosszú művészetoktatói munka

eredménye jelent meg előttünk, nyolc remek alkotó és az ő munkáikon keresztül. Bemutatom Őket, úgy, ahogy megjelennek előttem:

GERBER PÁL Munkácsy díjas festőművész, egyetemi tanár / ELTE/, Budapest. A letisztított tárgyas megjelenítés jellemző a munkáira. Posztmodern, az ironia, a humor eszközét is használja. Az „új-festészet” területének ismert művelője. Színei egyéniek, a monokróm is jellemző képeire. Díjainak száma nagy, kiemelés tőlem: Főváros Kulturális Bizottság díja, Művészeti Alap díja, Nagykőrös Grafikai kiállítás díja. .... Fontosabb kiállításai: Budapest, Ludwig Múzeum MŰPA, Várfok Galéria.... Utrecht...Madrid...Bécs....

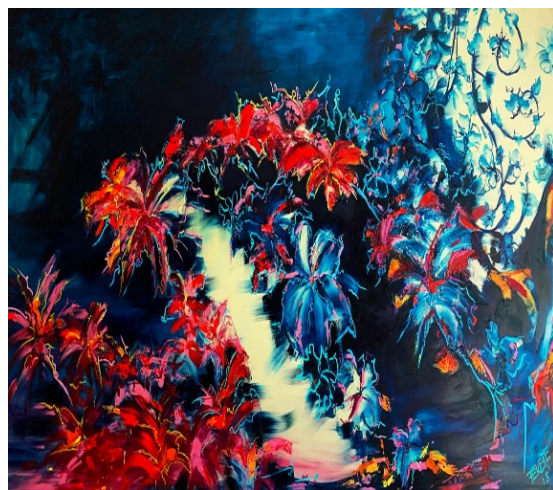
AUGUSZTIN MÁRTA képgrafikus. Budapest ...Párizs... Marseille...Budapest... Tata... Tatabánya. Diplomamunkája: Staffázs alakok a műalkotásokon. Képeire a kevés szín, a határozott rajztudás, komponáló készség magas foka a jellemző. Technikák közül a pasztell, a szita nyomata fő erőssége. A „Személytelen álportrék” erős fantáziáról beszél.

HERCZEG ISTVÁN az Eger csillaga, Primaprimissza díjas, a Lublini Triennálé és a Heves Megyei Tanács díjazottja. Főiskolai és Művészeti Középiskolai tanár. Múzeumszervező /Marcipánia Múzeum/, Guinness világrekord. A „Nagy Könyv” Gárdonyi Géza / 100 / tiszteletére szerkesztője. A MAOE Hevesvármegyei képviselője. Országos , megyei kiállítások állandó szereplője.

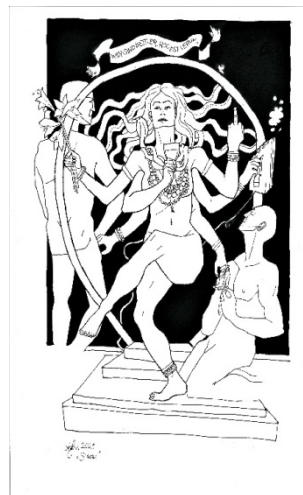
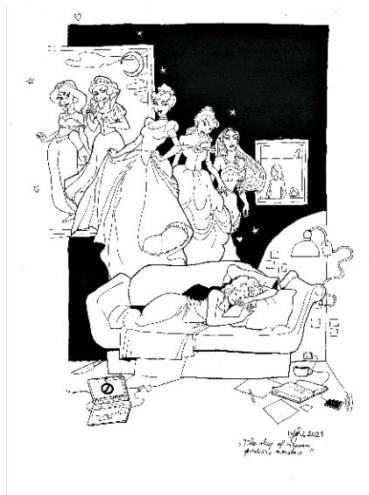
MOLNÁRNÉ TAKÁCS ANETTA a Népművészet Ifjú Mestere. Keramikus. Több egyesület vezetőségi tagja. Könyvben is bemutatja a népművészet szeretetét és ismeretét. Működési területe, keramikusműhelye Tata városában van. Tata és térsége Kézművészeti Egyesület vezetője. Ő hozta létre és működteti a Naszályi Fazekasmesteri Országos találkozót minden évben. Munkái a NEMZETI ÉS MEGYEI ÉRTÉKTÁR-ba kerültek.

FEKETE FLÓRA festőművész, Művészeti Iskola vezetője, London. A középiskolában megmutakozó kolorista festészeti vonala az egyetem elvégzése után kiteljesedett, határozottá, magabiztossá vált. Főleg a tájképei figyelemre méltóak. A szabad alkotó szellem itt mutatkozik meg a legerőteljesebben. A Tata-völgyi Alkotóművészek alapító tagja és rendszeres kiállítója. Most Londonban él, több Művészeti Galéria mutatta be műveit.

NEDVES PÉTER festőművész. A tatabányai fiatal alkotóművészek erőteljes alkotó tagja. Egyetemi tanulmányai után alakult ki a szürrealista alkotói érzékenységgel megáldott álmvilága. A figurális kompozíciói jó rajzkészségéről beszélnek. A színvilága egyéni, kitartó alkotói akarattal szép művészeti jövő elé néz

VÉGH KATALIN grafikusművész. A tatabányai művészeti életét budapestire cserélte. A változás művészetében is egészséges vonalat mutat. A vonalrajzokat szereti, ezek segítségével fogalmazza meg mondanivalóját. Erőteljesen narratívus. Méltán aratott sikert a budapesti alkotócsoporthoz londoni kiállításán.

SZABÓ NATÁLIA festő és grafikus egyszerre. Rajztanárságát komolyan veszi, alkotásain keresztül vívja ki elismertségét. Művei valóban erős színérzékenységet mutatnak. Több kiállítását nyitottam meg, ezeken méltán aratott sikert a tárlatlátogatók között.

A bemutatott alkotói csoport a tatabányai JÓZSEF ATTILA Megyei és Városi könyvtár, az OPEL AUTENTÁL MŰVÉSZETI GALÉRIA és a KERI MŰVÉSZETI GALÉRIA kiállítás-támogató akaratából működik eredményesen. Fő cél a kortárs képzőművészet és a tanulóifjúság közelhozása napjaink törekvéseihez. A három galéria kölcsönös akarattal támogatják munkánkat.

E feljegyzést írta a JAMK- ban rendezett és az OPEL AUTENTÁL MŰVÉSZETI GALÉRIÁBAN, KERI MŰVÉSZETI GALÉRIÁJÁBAN bemutatásra kerülő kiállítás alkalmára, a JAMK dokumentációjához 2023. 02. 28. -án: Bánfi József Art Magister, a Tatabánya Alkotóművészeiért KHT kurátora azzal a büszkeséggel, hogy a felsorolt alkotóművészeket tanítványomnak mondhatom!

Újdonságok a Helischer Könyvtár háza tájáról

HÁMOSNÉ SZÓKE ANNA, ESZTERGOM

Márciusban két új programot indítottunk: az „Apéro”, francia társalkodó klubot, helyi franciatanárok vezetésével. Az ingyenes klubdélután nagyon nagy sikert aratott.

A másik újdonságunk egy „Játék a szavakkal”- szellemi fitness elnevezésű scabble játék-délután, amelyre a játékos kedvű olvasóinkat várjuk.

Ebben a hónapban búcsúztattuk 40 év szolgálati viszonyból nyugdíjba vonuló Steindl Nóra feldolgozó könyvtárosunkat. Nóra első munkanapjától az utolsóig könyvtárunkban dolgozott. Áldozatkész, szorgalmas munkájával, odafigyelésével, szakmai alázatával és kedvességével mindannyiunknak példát mutatott. Bízunk benne, hogy nyugdíjasként is sokszor visszajár majd hozzánk!

Május 8-i határidővel kreatív pályázatot hirdetünk Petőfi-szelfi címmel, a Petőfi-émlékév jegyében. Várjuk a legkreatívabb, Petőfi-hasonmásokról készült fotókat. A pályázat nyitott, minden amatőr és profi alkotó részére, azon bárki részt vehet életkortól, foglalkozástól és lakóhelytől függetlenül.

Sárkány a Helischerben

SCHMÖLTZ MARGIT, ESZTERGOM

Az esztergomi Helischer József Városi Könyvtár gyermekkönyvtára régóta jó kapcsolatot ápol a város óvodáival. A pandémia ideje alatt, amíg a könyvtár zárva volt, a város óvodáiba Mese Szelencéket szállítottunk. A szelencékbe könnyválogatásokat tettünk, amelyeket az óvoda kérhetett tematikusan is (pl.: farsang, húsvét stb.) A kedvezményezésnek nagy sikere volt. Ezen felbuzdulva idén hasonló módon kedveskedünk az oviknak.

Utazás térben és időben

GICZI ANNAMÁRIA, KOMÁROM

Ebben a hónapban sem szűkölködtünk a rendezvényekben. Számos gyerek-és felnőtt programmal vártuk olvasóinkat.

A felnőtt könyvtárban a hónapot február 8-án egy igen izgalmas és látványos utazással kezdtük.

Arlett Tamás- az Endresz csoport vezetője- „Irány Japán és az Orosz Birodalom „/2 kontinens, 2 ország, 4 város címmel tartott útbeszámolót és mindezt rengeteg fényképpel

A lényeg: ki idézi fel legötletesebben, legmeglepőbben Petőfi Sándor alakját. A pályázat nem hagyományos értelemben vett fotópályázat, inkább annak elősegítése, hogy mindenki találja meg „saját Petőfijét”.

A pályázatról bővebben itt tájékozódhat:
<https://www.vkesztergom.hu/index.php/varosi-konyvtar/varjuk-petofit-esztergomban>

A Babits Mihály Színház támogatásával, 4 alkalommal sárkányt kölcsönzünk a város óvodáinak. Ezt nem úgy értjük, hogy egy rémes tűzokádót szabadítunk a kicsikre, hanem a színház egyik előadásának aranyos kellék sárkányát viszszük hónapról hónapra más és más oviba.

A Mese Szelence emléke abban nyilvánul meg, hogy a fenevad mellé ebben az esetben sárkányos tematikájú könyvválogatást csatolunk, valamint egy nem sárkányos olvasmányajánlót. A listát igyekeztük úgy összeállítani, hogy egyaránt legyen benne kortárs és klasszikus valamint hazai és külföldi irodalom is. A válogatás az ovis korosztályt vette figyelembe. Az összeállításában a Kapcsolatok Háza ovis korosztályával foglalkozó kolléganő segédkezett. A Házal való jó kapcsolata miatt, először a Zöld Óvoda, azon belül a Bagoly csoport kapta meg a sárkányt és kapták feladatuk, hogy őrizzék az álmát. Második alkalommal a Szent Erzsébet Óvoda Csillag csoportjé a feladat.

A Babits Mihály Színház munkatársa Kaj Ádám is kíséri a sárkányt, amikor új oviba kerül, valamint ő közli a jó hírt miszerint, a csoport, aki sikeresen megőrizte a bestia álmát, részt vehet a színház egy nyári előadásán.

Reméljük a sárkánnyal vagy nélküle, de a jó kapcsolat megmarad az óvodákkal, valamint a színházzal.

tette még színesebbé. Az előadásában igen hasznos és fontos dolgokat, érdekes információkat tudhatott meg a jelenlévő az adott városokról és a különböző helyszínekről.

A folytatás is érdekfeszítő lett.

Február 10-én a Net Nagyi Klub soron következő találkozásán a klubtagok a családfakutatás és -készítés online eszközei 3. illetve a magyar levéltári online adatbázisok és a Family Search családfakészítő portál használatát tanulták

Szilassi Andreától. Ezen előadásokon igen szép számmal vesznek részt szépkorú olvasóink és a létszámuk egyre csak nő. Mindez azt bizonyítja, hogy az internethasználat és az időskor igen jó párosítás lehet.

A soron következő időpont február 14. Valentin nap. Ezen ünnep alkalmából ingyenes beiratkozást adtunk ajándékba a hozzánk betérő, látogató házaspároknak, pároknak, illetve a szerelmeseknek egyaránt.

Ebben az évben is folytatódik az Endresz csoport és könyvtárunk közös előadás sorozata. Február 15-én Dr. Fehér Tamás helytörténész tartott előadást „A szőnyi katolikus templom és plébánia története” címmel. Ehhez az előadáshoz kapcsolódott egy kiadvány „Plebanust behozni magamban eltökélttem...” címmel, melyet az előadó Herczeg Renátával karöltve írt s mely már a második, javított és bővített kiadását érte meg. A könyvről még annyit megemlítenék, hogy a ki-

advány bevétele a templom felújítását szolgálta. Valamint könyvtárunkban is megtalálható. Míg a hónap elején a jelenben utaztunk. Addig a hónap végén a múltba tettünk egy kis utazást.

Február 24-én Bakulár István magángyűjtő hagyatékából „Régi várak, régi képeslapokon” címmel nyílt kiállításunk. A képeslapokon Magyarország, Erdély, Felvidék, Újvidék és Kárpátalja várai láthatóak. A kiállítás március 24-ig megtekinthető.

Bakulár István képeslap kiállításának megnyitója

Aki velünk volt ezeken az előadásokon igazolni tudja a címben állítottakat. Mert valóban a február nálunk az utazásról szólt térben és időben egyaránt.

S reméljük a folytatás sem lesz másként.

Öko-Peru - Itt minden vulkánt, hegyet, vizet szentnek tartanak

NÁSZ JÁNOS, JAMK

Bátran mondhatjuk azt, hogy hatalmas érdeklődés övezte az ez évi februári, első öko-estet központi könyvtárunkban a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban, február 7-én. A színültig megtelt nagyelőadóban Faggyas Márta, egy tatibányai gyógynövénybolt boltvezetője volt az előadó, aki a háromhetes szakrális utazásának élményeiből, több száz képből tematikusan válogatott ízelítőt tartott számunkra egy távoli, de ősi gyökerekkel rendelkező, hagyományait őrző kultúra értékeiből. Maga az ország is háromféle ökológiai tájegységgel rendelkezik, az Andoktól nyugatra eső Csendes-óceáni partszakasszal, a hegységlánc völgyeivel, csúcsaival és a keleti szubtrópusi térséggel.

A főváros Lima látnivalóitól, a sokféle, inkább spanyol hatású épület mellett a latinos nyüzsgést követően az óceán partján a Paracasi Nemzeti Park területére érkezve, pingvinek, főként sütkéreztek és a hatalmas hullámokból pajos delfinek táncát is megöröközhette az előadó. Majd a mindenki számára jól ismert Nasca vona-

lak lenyűgöző látványát láthattuk fentről, kisrepülőgépek ablakain keresztül. Arequipa a második legnagyobb várost három még működő vulkán övezi, és az itteniek elmondása szerint, minden hegyet Apu-nak neveznek és szentnek tartanak. Igen, az itteniek, nem indiánnak tartják magukat, hanem őslakosoknak, akiknek elei ki tudja mikor melyik időben, kultúrában érkeztek ide, és aztán jött a térítő ember, de lelkükben, viseletükben, szokásukban nem változtak meg, inkább (jó szóval!) alkalmazkodtak. Az Inka kultúra az utolsó jegyzett szociális kultúrájuk volt, ahol csak azt nevezték szegény embernek, akinek nincs ismerőse, barátja. Mindenki alapvető ellátásban részesült: étel, lakhatás, orvosi ellátás, de 1-2 napot a közjavára kellett dolgozni. Az úgynevezett Inka-ösvény(ek) eddig feltárt szakaszai, körülbelül harmincezer kilométer, a hírvivők, az információk útja volt, ahol váltófutásban vitték a közölnivalókat a szent városokba, főleg Cusco-ba, ahol a Nap fia az Inka székhelye volt. A teraszos mezőgazdasági művelés alapját az agrárki-

sérleteik szerinti tapasztalatok adták, így egy hatalmas teraszon akár több tucat féle növényt is tudtak termesztetni. A csillagvizsgálójukban víztükörrel derítették fel az égboltot, amely alapján a tudományuk szerinti megfelelő időben tevékenykedtek, de voltak szent idők is, amikor szertartásokat tartottak. És hogyan és kik építették Cuscot, honnan hozták a köveket és milyen pontos, a mai tudással még érthetetlen illesztés technikát használtak az máig is rejtély.

Fotó: Hatvani István

A Machu Pichura is az ösvényen keresztül, de csak kiképzett kísérőkkel lehet felérni. Mindenkit megnyugtatnak, hogy vigyáznak rájuk a szakadékokkal tarkított évszázados kitaposott úton. Az ösvény mentén a kísérők coca leveleket rágattak a résztvevőkkel, hogy a légzésüket segítsék. Az egyik ilyen tábla jelezte pont több mint négyezer méter magasan volt. Még elrévedhet-

Lepketánc a könyvtárban

DOMÁNYI ZSUZSANNA, TATA

2023. február 22-én dr. Illés Krisztina írónt köszönthettük KönyvesSzerda rendezvénysorozatunkon. Közkedvelt, *Lepketánc* című trilógiája adta az apropót a meghívásra. Az író-olvasó ta-

tünk az Amazonas indító forrásán, és a gyorsfolyású folyócskák menti településen, az ott lakók népviseletén.

A Titicacán például a világ legmagasabban fekvő taván egy sajátos népcsoport él, egyfajta ottani nádból (tutura) font úszó szigeteken. A völgyekben sólepárlással foglalkozó családok szorgoskodtak, nagyon sok fajta burgonyát, kukoricát termesztettek, amikből a nemzeti ételük és italuk legtöbbször is származik. Ilyen az Inka Kola is amely fogyasztásában lenyomta a nagynevű amerikai multi cég italát, aki gyorsan meg is vette a recepturát és inkább(!) ezt forgalmazták.

A kígyó, aki csak a földi dolgainkat jelképezi, a puma, aki már fára is tud mászni, a Kondor az ég küldöttje a három szent szimbólumuk mindenütt megtalálható, még a leghihetlenebb helyeken is. Ég és Föld között él még egy nagyszerű kultúra leszármazottainak közössége és őrzi a természetben és lelkükben elrejtett ősi kincseit, azt, hogy nem elviselni, hanem megélni kell a mindennapok adta ajándékát az életnek.

A közel két órán tartó élménybeszámolón maradtunk volna még, annyira lenyűgöző ismereteket kaptunk, hogy még a látogatóink távozásukban is megbeszélték egymással azt, hogy az elhangzottakból kit, hogyan és mi érintette meg.

Köszönjük Márti!

lálkozóra nem egyedül érkezett, elkísérte Hatos Niki újságíró kolléganője is, aki moderátorként közreműködött a programon.

A *Lepketánc* vallomásos könyv. Lélekről, kapcsolatokról, magányról, művészetről, elfogadásról, megbocsájtásról. Hogy hogyan lesz egy gasztroenterológusból író? Hogyan fér meg egymás mellett a gyógyítás és az irodalom? Ezekre az izgalmas kérdésekre válaszolt Illés Krisztina a beszélgetés során.

A regény első kötete, a *Zoé könyve*, egy kivételes zenei tehetség története. A második kötetben, a *Múltban vagy jövőben* címűben a szerző minden szereplő múltjából fel-felvillant valami emlékezetet. A trilógia harmadik részében, a *Krisztina könyvében* nehezen megoldható, ám mindennapos helyzetek kérdései hangzanak el, lehetséges válaszokkal.

A találkozón Illés Krisztina emlékezetből, sziporkázva adott elő saját művéből egy részt, a közönség nagy örömeire. Ezen kívül Kemény

András – a Papirusz Book Kiadó vezetője – két regényrészletet is interpretált, színesítve ezzel az estét. Az író két példányt is ajándékozott re-

génytrilógiájából a tatai olvasóknak, így azok hamarosan, akár a mobil könyvszekrénybe is kérhetők, ha kölcsönözni szeretnék.

Erzsébet-kori utazás

DOMÁNYI ZSUZSANNA, TATA

Rendhagyó irodalomórát tartott Gimesi Dóra és Jeli Viktória író, dramaturg, a tatai könyvtár olvasóinak 2023. február 8-án. Egy új könyvsorozat első részéről meséltek a Vaszary Általános Iskola és a Bláthy Szakiskola diákjainak.

Fotó: Goldschmidt Éva

Dramát nem könnyű olvasni – regényt sokkal könnyebb! Ez a gondolat vezérelte a Tilos az Á Kiadót, mikor útjára indította a Regényes Shakespeare című sorozatát. Gimesi Dóra és Jeli Viktória átiratai megőrzik az eredeti cselekményt, az eredeti helyszíneket, de a történeteket új formába öntik. Így a kamasz olvasó könnyebben azonosulhat a szereplők lelkivilágával. Hiszen Shakespeare darbjai ma is érvényesen szólnak a tizenévesekhez. Szereplői sokszor szinte gyerekek, és dilemmáik ugyanúgy foglalkoztatják a mai olvasókat, mint a régieket.

Visszahívás!

DOLLMAYER BEA, TATA

Aki már játszott az Uno vagy a Solo kártyákkal sokszor találkozhatott ezzel a házi szabállyal, amikor az éppen majdnem nyerő (kártyákból kifogyó) játékost vissza lehet húzni a következő körökre. A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban működő Társasjáték Napok klubja, most visszahívást hirdet minden játékosnak korhatár nélkül! Sokan hitték, hogy a művelődési ház lezárása miatt szünetelnek a könyvtár klubjai és rendezvényei, pedig dehogy! Ha valamire megtanít minket a társasjátékozás, az a folyamatos alkalmazkodás és újratervezés, hiszen sok esetben az ellenfeleink lépései új helyzetet teremtenek számunkra. Így tettek a könyvtár munkatársai is: egyes programokat átalakítottak, másoknak új helyszíneket kerestek. A Kézimunka

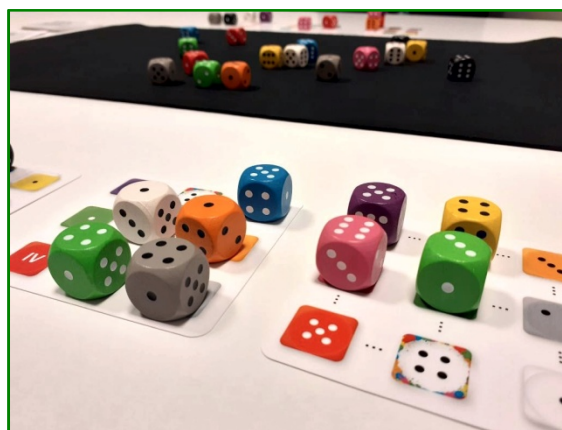
Két szerelmes történet található a kötetben kisregény formában: a Rómeó és Júlia és a Makrancos Kata, egy tragédia és egy komédia. Mindkettőben központi szerepet kapnak a viharos érzelmek és a társadalmi elvárások. Shakespeare ugyanannak az évnek a tavaszán és nyarán írta ezt a két remekművet, és még a helyszínek, Verona és Padova is közel vannak egymáshoz a valóságban. A két mű hatott egymásra, így a most megjelent kötetben is jól megférnek egymással.

A két író szívesen mesélt az alkotás folyamatáról, és arról, hogy a nagysikerű Időfutár című regénysorozatuk utolsó kötetei során már elrepültek néhányszor képzeletben Shakespeare korába, így nem volt idegen számukra a XVI. század nyelve, szokásrendszere.

Szó esett a kisregényekben lévő vendégszövegekről, melyek jeles fordítók – pl. Jékely Zoltán, Nádasdy Ádám, Mészöly Dezső munkáját dicsérik. Illetve a Rómeó és Júliában Jeli Viktória Papolczy Péter szonett átiratait hívta segítségül.

A beszélgetés végén a diákok érdeklődő kérdéseiből az derült ki, a Regényes Shakespeare elérte célját, és közelebb hozta a kamaszokhoz e két irodalmi művet és az Erzsébet-kor hangulatát.

Klub, a Varrókör és a Társasjáték Napok az Új Kajaház Ökoturisztikai Központban (2890 Tata Tópart Sétány 2.) kapott helyet, ezúton is köszönjük nekik a segítséget!

2023 januárjában eddig kétszer (19-én és 24-én), februárban pedig háromszor találkoztunk (2-án, 7-én és 16-án), ahol a „ComboColor”, a „Lámpa Expressz”, a „Quarto”, a „Dobd a témát!” és a „Happy city” szerzett vidám és izgalmas percek a látogatóknak. Természetesen a kiemelt játékok mellett itt is mindig találhatók más egyszerűbb-bonyolultabb, hosszabb-rövidebb, kisebbeknek és nagyobbaknak való társasjátékok is. Ezen felül bárki elhozhatja a saját játékát is, ha segítségre van szüksége a sza-

Mitológiai kalandozások Eszes Ritával

ZANTLEITNER LAURA, JAMK

Nagy örömünkre 2023. február 24-én Eszes Rita újra ellátogatott hozzánk a könyvtárba a Kávészon kedvenceivel programsorozat keretében. Korábban, 2022 nyarán ifjúsági táborunk során tartott előadást Japánban töltött évről, amit cserediákként élhetett át. Rita Budapesten született, de négy éve Tatán él családjával. Gyerekkorában sokszor üdült itt a nyári szünetekben, és felmenői között is volt tatai lakos.

Már gyermekként is írónak készült, naplót vezetett, történeteket kreált. Első regényét, az *Illangókat* első gyermeke születése után kezdte el. Az ifjúsági fantasy 2017-ben jelent meg, a Könyvmolyképző Kiadó V. Aranyomosás Irodalmi Válogatóján Public Star díjat kapott. A később sorozattá bővült történet Erdélyben játszódik, főszereplője egy fiú ikerpár, akiknek mitikus lényekkel kell megküzdeniük útjuk során.

Legolvasottabb regénye, a *Rókatündér* szintén a 15-20 éves korosztálynak szól. Az írónőt Japánban szerzett élményei inspirálták, középiskolás szereplőit abba a környezetbe helyezi, amit ő is megismert. A főszereplő, Midori egy rókatündér. A róka figurája Japánban pozitív hős. A kitsune eredetileg a sintó vallás segítőkész, kedves, róka alakú istene, számos japán népmesében felbukkan. Az olvasók érdeklődése miatt kiadója szerette volna, hogy Rita írjon még a *Rókatündér*hez hasonló, japánhoz kapcsolódó regényt. Így született meg az *Északról fúj a szél* című

Mandalában a végtelen

Tari-Székely Karola, JAMK

Keletkezését nem lehet bizonyosan megállapítani, látványa az univerzumra emlékeztet. Egy meteorit becsapódása, vagy az ősrobbanás is hasonló képet mutat.

A tudósok általi kutatások, a teremtményszok, az alkalmazott szimbólumok és azok jelenté-

bályzat kapcsán, vagy csak szeretne játékosításokat egy partira. A következő hónapokban sem fogunk unatkozni, rögtön március 2-án folytatódik a klub a 2020-ban német Spiel des Jahres díjra jelölt *Nova Luna* játékkal, amelyre szeretettel invitálunk minden régi és új érdeklődőt! A rendezvények továbbra is az EFOP-4.1.8-16-2017-00080 pályázat segítségével zajlanak. Márciusban az álmok világába lépünk, addig is kísérje figyelemmel a könyvtár honlapját és Facebook oldalát!

műve 2022-ben. Egy brazil lány és egy ainuk őslakos fiú romantikus története már az egyelőre idősebb, azaz a fiatal felnőtt korosztálynak szól.

Fotó: Zantleitner Laura

Lelkes közönségünk kérdéseire válaszolva az írónő elárulta, hogy a karakterei formálásakor saját ismerősei tulajdonságaiból merít. A történetírásban mindig időrendben halad, a könyveiben szereplő helyszíneknek pedig részletesen utánanéz, sokszor Google Mapsen halad végig azon az útvonalakon, ahol főhősei is lépkednek. Egy könyvét körülbelül 4-5 hónap alatt írja meg. Rita szerint a fantasy empátiára tanít, szeret a műfajban alkotni, mert segít olyan nehéz témákat átadni, mint az egyenjogúság vagy a szabadság.

sei és összefüggései lehet, hogy más-más formát öltöttek, de mind ugyanarról szólnak: a mandala minden formája a középből indul ki és a kapcsolatot ezzel a képzelte középponttal mindvégig megtartja. A kör a végtelen egység szimbóluma. A mandala jelentése: kör, ív körszelet vagy korong.

Megtestesül benne a rend, a harmónia, az arányosság, az átláthatóság, az egység, a szimmetria és a szakrális geometria.

Elkészítési folyamata egyfajta meditatív szer-tartás (gyógyító mandala).

Fotók: Tari-Székely Karola

Keleti kultúrákban a meditáció és az imádság szimbólumaként használják, míg a nyugati világban inkább díszítőelemként jelenik meg. Fal-festésen, különböző használati eszközökön (bögre, tányér, váza stb .), ajándéktárgyakon, textilián, faliképeken gyakori.

A mandalák sora végtelen – vég nélküli. Kör-bevesznek Bennünket, csak nem tudjuk, hogy azok. Például a virágok, a pókháló, a szivárvány, a vízbe dobott kő által keletkezett fodrozódás, a kagyló mészháza, a hókristályok, stb. Nem is lehet felsorolni – mindenben a mandala jellem-zőit lehet felfedezni.

Adj esélyt!

FÁBIÁN ILDIKÓ

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár kollektívája minden fronton igyekszik bővíteni ismereteit. Januárban egy erőszakmentes kom-munikációs tréningen vettünk részt, február 13-án pedig Hidasi Zsolt Milán hivatásos tűzoltó érkezett hozzánk, hogy az elsősegéllyel és az életmentéssel kapcsolatos kérdésekben útmuta-tást nyújtson számunkra.

Az előadás kezdetén megtudhattuk, mik azok a képességek, amelyekre vészhelyzet esetén szükségünk lehet: a legfontosabb, hogy őrizzük meg a lélekjelenlétünket és próbáljuk higgadtan átgondolni a lehetőségeinket. Mindegy, hogy egy kis vágásról vagy egy komoly autóbalesetről van szó, a lényeg, hogy akarjunk és merjünk segíteni. Hibázni akkor tudunk csupán, ha meg sem próbáljuk.

Ezért is lett a program címe:

Adj esélyt,...! ...ne csak másoknak, hanem ma-gadnak is az élethez!

2023. február 8-án nyitottuk meg a József At-tila könyvtárban Nagy Árpádné mandala kiállítá-sát. A művésznő így mesélt magáról:

Nyugdíjas közgazdász vagyok. Családi hátte-remből adódóan, fiatalon kellett már kevésből sok mindent megoldanom, ezért is érdekelt, és volt segítségemre a kreatív tevékenység általi lehetőségek tárháza. Anyák napjára kaptam a nagylányomtól pontozó készletet és 3 db kis sab-lont, amivel a köríveket szabályosan lehet oszta-ni 4-6-8-12 részre – ez volt a kezdet. Én papírra, vászonra, fára, plexilapra és üvegre készítettem a faliképeimet különböző méretben és különböző technikával. Legtöbbjük pontfestés, de festéssel, rajzolással vagy mindezek keverékével is készül-tek alkotások. Mellette itt vannak az ablakdísze-im is, hiszen azok is mandalák, - horgolva.

Csodálatos alkotásaiban egy hónapon át gyö-nyörködhettünk, a könyvtár olvasótereiben és az aulában több, mint 40 mandalát helyeztünk el.

Fotó: Fábián Ildikó

Milán és felesége, Nikolett kisfilmekkel pró-bálták illusztrálni, milyen veszélyek leselkedhet-nek ránk otthon vagy az utcán. Közben hasznos tanácsokat kaptunk, hogy pl. mit NE tegyünk villámláskor, valamint hogyan töltsük az elekt-romos eszközeinket. Megtudhattuk azt is, mi a teendő, ha tűz ütne ki az épületben, amiben tar-

tózkodunk, és hogyan segíthetünk másoknak a menekülésben (a gyerekekre és a kisállatokra külön odafigyelve). Egyúttal átfogó képet kapunk a vezető halálozási okok (pl. infarktus, sztrók) kialakulásának jellemző tüneteiről, amelyek alapján korán felismerhető lehet a probléma és így még van idő cselekedni.

Végezetül belevetettük magunkat az életmenésbe! Megtanultuk, hogyan kell a 112-es számon a diszpécserrel kommunikálni, hiszen országos szinten csak két központba fut be az összes hívás, így a beszélgetőpartnerünknek nincs

Az olvasóklub receptje

NAGY EDIT, JAMK

Nem, most nem az orvos által felírt receptre gondolok, hanem arra, aminek összetevőiből remek dolgokat gyúrhatunk össze. Nézzük, hogy mi sült ki az idei első negyedéves próbálkozásból!

Mondom az alapreceptet: Végy egy tucát nyugdíjast, adj hozzájuk egy aktuális évfordulót, hintsd meg egy csipet kulturális élménnyel és máris egy élvezetes olvasókört kapsz. Ingyencsek fiatalabb részt vevőket is keverhetnek bele.

Az idei első „szeánszunk” kihagyhatatlan témája a januárban 200 éve született Petőfi volt.

Több lelkes klubtag is idézett a költő életrajzából vagy műveiből. Kisiskolás korunk óta több körben is tanultunk róla, így mindnyájan tudjuk, hogy Petrovics Sándor néven született Kiskőrösön, és rövid élete ellenére közel 1000 verset írt, amelyből hozzávetőlegesen 850 db maradt ránk. Költeményei közül sokat idegen nyelvre is lefordítottak és alkotójuk Petőfi Sándor néven vált ismertté.

Ez alkalommal többen voltunk, mint máskor. Vendégeink érkeztek az Alsógallai Nyugdíjas Klubból, ők is a Petőfi-megemlékezésre voltak kíváncsiak. Nagy örömmre csaknem húszan gyűltünk össze, bár meggyőződésem, hogy a családias létszám, a kb. 10 fő mindig személyesebbé teszi a hangulatot, és a részt vevők jobban megnyílnak egymásnak, irodalmi ízlésükről szívesebben beszélnek. Az egész találkozó egy nagy társalgássá válik, amelyben a kultúráé a főszerep. Ezúttal is túlnyomórészt az aktív klubtagok szólaltak meg, így Hodossy Ildikó, Murányi Ferencné Margit, Sisa Mária, Englerthné Magdi, Szij Beatrix, Ifj. és Id. Bali Antalné. És amik elhangzottak: idézetek Petőfi Útirajzok című könyvéből, meghallgattuk Lennék én folyóvíz című versét, Az Apostol című mű szólószem hasonlatát, A XIX. század költői c. verset,

semmilyen helyismerete, csupán tényekre tud támaszkodni. Közben stabil oldalfekvésbe helyeztük a sérültet, és ha kellett, megkezdjük az újraélesztést is. Szerencsére mindenki túlélte a „beavatkozásunkat”!

Azt gondolom, nagyon fontos mindenki számára, aki nap mint nap emberek között mozog, velük és értük dolgozik, hogy tisztában legyen az alapokkal, hiszen minden perc számít. Még akkor is, ha csak annyit tesz valaki, hogy észreveszi, ha baj van és segítséget kér.

és A Nap című gyermekverset. Volt, aki az egyik tavalyi Nők Lapja-cikkéből idézett, más a Kincses Kalendáriumából. Borka Zsuzsanna klubtagunk verset is írt Petőfiről és Szendrey Júliáról, amelyet szintén meghallgathattunk. Végül, mint mindig, most is a következő találkozó témáját beszéltük meg. A választás ezúttal az 1923-ban született hányatott sorsú íróra, Fejes Endrére esett, aki műveiben túlnyomórészt a budapesti munkáséletet ábrázolta.

Fotók: Nagy Edit

Februárban – ha csak dióhéjban is – de az ő életrajzát, munkásságát ismertük meg. Felsorolás szintjén elhangzott néhány műve, ilyenek, mint A hazudós (elbeszélések, 1958), Rozsdatemető (regény, 1962), Vidám cimborák (novellák, 1966), Mocorgó (színmű, 1966), Jó estét nyár, jó estét szerelem (regény, 1969), Cserepes Margit házassága (dráma, 1972), (1973), Szerelemről bolond éjszakán (regény, 1975). Beszélgetés a Jó estét nyár, jó estét szerelem című regényéről kerekedett, amelyből 1972-ben tévéfilmet is készítettek. A klubtagok közül sokakban fiatal koruk szép emlékeit idézte fel bennük. Hodossy Ildikó pl. elmondta, hogy annak idején ő szerepelt is a mű Jászai Mari Színházban bemutatott musical-változatában. A találkozó vége felé kulturális élményeiket osztották meg egymással az olvasóklub látogatói, és persze elhangzottak a kihagyhatatlan könyv- és programajánlók is.

Márciusban Joanna Trollope családregeinéről beszélgettünk. A nagysikerű angol író Sisa Mária (klubtagunk) egyik kedvenc szerzője, ő javasolta, hogy műveit ismerjük meg jobban. Kiegészítésül ajánlottam a moly.hu című honlapot, amely többek között visszajelzéseket tartalmaz az általunk kiválasztott műről, megtudhatjuk, hogy kinek, mennyire tetszett. Trollope-t többen remeknek, tökéletesnek, stílusát lebilincselőnek, letehetetlennek minősítették. Az ajánlók az olvasóklub tagjaira olyan hatással voltak, hogy a találkozónk után rögtön több művét ki is kölcsönözték könyvtárunk állományából.

Az Olvasólámpa második felében meghallgattuk egyik rendszeresen alkotó és nemzetközi irodalmi díjban részesült klubtagunk, Borka Zsuzsanna Az éjféli gyors című novelláját, valamint Dr. Botlik Józsefné könyvajánlóját. Ő Molnár Ferenc: A zenélő angyal című kisregényét javasolta elolvasásra. Végezetül március 15-dike közeledtére hivatkozva Hodossy Ildikó felolvasta Vörösmarty Mihály: Mi baj? című versét.

Úgy érzem, hogy az említett három találkozón változatos, jól fogyasztható témákat sikerült tálnunk.

Áprilisban a tervek szerint költőfelelések, költőműzsák lesznek terítéken.

Társasjáték-lázban égnek a kistélepek

FÁBIÁN ILDIKÓ, JAMK

A KSZR települések könyvtárosai mindig is híresek voltak kreativitásukról és gyors alkalmazkodó képességükről. Noha az év első hónapjaiban még nem áll rendelkezésre az állami támogatás, hogy nagyobb volumenű rendezvényeket szervezhessünk a szolgáltatóhelyeken, a kollégák azért minden lehetőséget megragadnak az olvasók becsábítására.

Évek óta fejlődő tendenciát mutat a társasjátékok bevonása a könyvtári programokba, számos helyen már szinte havi rendszerességgel érkeznek egy kis vidám kikapcsolódásra a látogatók. Most a februári eseményekből válogatunk össze egy csokorralalót:

Bajnai könyvtárosunk, Pósa Andrea még csak nemrég csatlakozott a játékszervező kollégák táborába, de lelkesedése határtalan. A 2022-ben „Az év Komárom-Esztergom megyei kistéleplési könyvtárosa” címet elnyert Andi a díjjal együtt járó „ajándékutalványt” is újabb játékok vásárlására szeretné fordítani. A helyi iskolában lévő szolgáltatóhely tökéletesen alkalmas arra, hogy a gyerekek kicsit lazítsanak az órák között és után.

Szintén iskolai és községi könyvtár működik Szomoron, ahol már több éve komoly játék folyik. Dudaskó Zoltánné, Edit februárban már a IV. Társasjáték Napját szervezte - a Magyar Társasjátékos Egyesület - közreműködésével mindenki nagy öröme. A községi könyvtár egyik szekrénye tömve van különféle játékokkal és kártyákkal, a széles választékból biztosan mindenki talál valami érdekeset.

A másik nagy játékmesterünk Csernátoni Bernadett, aki nemcsak a pilismaróti, de a dömösi könyvtár látogatói számának növelésére szervezi rendszeresen a társasjátékozásokat. Betti civilben is a játékok nagy rajongója, sokszor saját készletéből egészíti ki a könyvtári állományt. A KemGuru olvasótáborok legvidámabb perceit is neki köszönhetjük, hiszen több éve mulatják az üres órákat a gyerekek (és mi is) az általa hozott társasokkal.

De nem felejtkezhetünk meg Csolnokról, Epölről és Szákszendről sem, ahol ugyancsak nagy népszerűségnek örvendenek ezek az események. Lehet, hogy lassan át kell csoportosítanunk a forrásainkat játékvásárlásra?

Bajna

Szomor

Dömös

Pilismarót

Megemlékezés a könyvtárban

IFJ. GYÜSZI LÁSZLÓ JAMK, KÖNYVTÁROS - HELYTÖRTÉNÉS

A kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja megtartását az Országgyűlés 2000. június 13-án elfogadott 58/2000. (VI. 16.) sz. határozata rendelte el. Ennek értelmében minden év február 25-én sok helyen megemlékeznek a kommunizmus áldozatairól a középfokú oktatási intézményekben, városokban, kisebb-nagyobb településeken.

Kovács Bélát, a Független Kisgazdapárt főtítkárárt 1947-ben ezen a napon a kommunistákkal szembeni kiállása miatt a szovjet hatóságok letartóztatták és a Szovjetunióba vitték, ahol nyolc évet töltött fogságban, először a Gulagon, majd 1951. szeptember 25-től az Állambiztonsági Minisztérium moszkvai központi börtönében.

A politikus letartóztatása és fogva tartása az első lépés volt azon az úton, amelynek során a kommunista párt kiiktatta az ellenszegülőket, és így haladt a totális egypárti diktatúra kiépítése felé. Az eset a demokrácia és a szabadságjogok semmibe vételének jelképévé vált, amely a kommunizmus közel 50 éves uralmát jellemezte. Kovács Béla típuspéldája lett a pártállami rezsim áldozataiként számon tartott embereknek.

A kommunizmus fekete könyve becslések és levéltári kutatások alapján körülbelül 100 millióra teszi a kommunizmus áldozatainak számát az egész világon. Kelet-Közép Európában az éhínségben, kényszermunkatáborban vagy kivégzés által elhunyt áldozatok száma eléri az egymilliót, de a rendszer áldozata az is, akit börtönbe zártak, vallattak, kínoztak, megbélyegeztek, akit csoport- vagy vallási hovatartozása miatt üldöztek, vagyis mindenki, akit a szabad cselekvés és választás lehetőségétől megfosztottak, testileg és lelkileg megnyomorítottak.

Mindezekről szólt Lusztig Péter alpolgármester a város hivatalos megemlékezésén a könyvtár

előadótermében. Előadását azzal kezdte, hogy felesége családjában is van olyan személy, aki áldozatnak tekinthető. Természetesen szólt arról, hogy ennek a sajnálatos eseménysornak soha, sehol nem szabad megismétlődnie.

A programot színesítette Rádi Gyuláné, Szakmári Rozáliának, a KPVDSZ Irodalmi Műhelye tagjának versmondása. Márai Sándor: Halotti beszéd című versét adta elő.

Dr. B. Stenge Csaba, a városi levéltár igazgatója A kommunista diktatúrák áldozatai című előadásában részletesen szólt a világban elkövetett bűnökről, melynek következtében világszerte mintegy 100 millió áldozatról beszélhetünk. Előadása elején ha nem is közvetlen, de közvetett személyes dologról is említést tett, miszerint Kovács Béla ugyanúgy pécsi illetőségű volt, mint az Igazgató úr. Ez a 100 milliós megdöböntő adat csak azt tartalmazza, amiről biztos tudásunk van, de még ezen túl is lehettek olyan események, melyekről nincsenek adatok, nem történtek bírósági tárgyalások, vagy egyéb olyan adatfelvételek, melyek alapján biztosan tudhatnánk, hogy embereket hova hurcoltak el, mely büntetőtáborokba internáltak és ott mi történt velük. Ezek közül is kiemelkedik a Kínában és a Szovjetunióban elkövetett bűnök áldozatainak száma, de Dél-Amerikától a távol-keleti országokban elkövetett megtorlások is jelentősen emelték a számadatokat. Természetesen szó esett a magyarországi esetekről is, amelyek még az 1956-os eseményeket követő időszakban is megtörténtek.

Az elhangzott megdöböntő adatok alapján elgondolkodhatunk azon, hogy egyes önkényuralmi, diktatórikus rendszerek miként irtották, kínozták meg, fosztották meg életüktől szisztematikusan azokat az embereket, akik más nézeteket vallottak. Csak bízhatunk abban, hogy a még mai napig is fennmaradt rendszerek, mint pl. Észak-Koreában nem hatalmasodnak el világszerte. Persze ha egy, vagy két ilyen ország van – az is sok.

A könyvtárban elhangzott előadást követően a résztvevők a Béke parkban található emlékműnél helyezték el a megemlékezés koszorúit és gyűjtöttak mécseseket.

„Amikor a hely birtokba veszi a maga múltját (...), univerzumot hoz létre.”

IFJ. GYÜSZI LÁSZLÓ, JAMK

Keszeg Vilmos ezen gondolatával köszöntötte a Kuny Domokos Múzeumban a Tudományos Műhelyek Komárom-Esztergom vármegyében című szakmai konferencia résztvevőit Rigó Balázs, Tata város alpolgármestere.

Megköszönte a helytörténet iránt elhivatott kutatóknak, hogy munkájukkal nemcsak a helyi identitás és a közösségek fejlesztéséhez járulnak hozzá, de a településrendezési, településfejlesztési feladatok ellátásában is komoly segítséget nyújtanak az önkormányzat számára. Egyben arra kérte őket, hogy folytassák a helyi történelem kutatását, építsék tovább a mi közös univerzumunkat Tatán és a vármegyében egyaránt.

Most jönne az a gondolat, hogy a megnyitó után elkezdte a konferencia a szakmai munkáját. De ebben az esetben bekövetkezett az az eset, hogy a város részéről a konferencia résztvevőinek, a szervezőknek a köszöntése csak a második nap hangzott el.

Ennek ellenére már az első nap, 2023. február 27-én a régészeti témakörbe tartozó előadásokkal megkezdte érdemi munkáját a 11. Tudományos Műhelyek Komárom-Esztergom vármegyében című konferencia.

Mint minden ilyen nagyszabású programok esetében, most is előfordult, hogy a program szerinti előadások sora egy kicsit felborul. Történt ugyanis, hogy Cseh Julianna 2. szekcióban meghirdetett előadását mindjárt az elejére hozták, mivel a tatabányai múzeum régészének az éppen elinduló vízvezetékcsövek lefektetéséhez kellett kimennie terepre. De előadásában is a Tatabánya-Dózsakertben végzett legfrissebb ásatások munkáiról, eddigi eredményeiről számolt be. (Mint az már többször és több helyen olvasható volt, ezen a területen egy újabb gyártócsarnok épül és jelentős leleteket találtak a földmunkák során, melyeket a múzeum régészei azonnal elkezdtek feltárni és menteni.)

Ezt követően már a meghirdetett program alapján következtek a beszámolók az újabb kutatási, régészeti feltárásokról. Mint már több éve, most is hallattunk egy beszámolót Szabó Melindától (ELTE BTK) a brigetioi legiotábor 2022. évi feltárásáról.

A kevésbé jártas kollégák számára talán újdonság lehetett az Ács-Esztergom közötti limes mentén történt régészeti kutatások eredményeinek megismerése. Erről számolt be dr. Simon Bence, az ELTE BTK munkatársa.

Juhász Lajos az elmúlt év ásatásai, feltárásai során előkerült éremkincsekről beszél röviden, hiszen egy részük még tisztítás és feldolgozás előtt áll.

A következő előadásban dr. Gátfalvi-Delbó Gabriella az előkerült sávós festésű kerámiákról szólt, melyeket Brigetioiban találtak meg.

Szabó Márton az almásfüzitői római tábor építési periódusairól és az ott állomásozó segédcsoportokról tartott előadást. Sajnálatos módon az eddig feltárt leletek már nem bővíthetők tovább, hiszen a timföldgyár és az iszaptárolók már lehetlenné teszik a további ásatásokat.

A következő szekcióban T. Kocsis Anita Esztergom középkori topográfiáját elemezte és vetette össze a jelenkori városrészekkel.

Mindenképpen érdemes szólni arról az érdekes kutatásról és annak eredményéről, melyet Aguera Zoltán végzett a Bakócz-kápolna vizsgálata során. A szabad szemel szinte észre véthetetlen grafitikről, bevésésekről beszélt és szemléltette kutatásának eredményét. Számtalan, alig néhány cm-es bevésésekről van szó. Amolyan „itt jártam ekkor és ekkor és az aláírás”. (Az előadás érdekessége volt, hogy online lehetett meghallgatni és élvezni a kivetített grafitiket.)

Ebben a szekcióban szó esett még az esztergomi Szent Adalbert székesegyház kora újkori forrásairól, valamint a Dömös közelében található Árpádvár régészeti kutatásáról.

Az ebédszünetet követő 3. szekcióban – melyet e sorok írója vezetett le – Holy Fanni előadásában, de több „szerző” közreműködésével az Úny közelében végzett megelőző feltárásokról számolt be.

A következő előadás fő témája ismét a Klapka György Múzeum régészeinek munkájáról szóló beszámoló volt.

Győri-Pórszász Anna és két kollégája az Ács környékén végzett kutatásokról és a megtalált leletekről adott számot. Az egyikben az Ács-Bumbumkút numizmatikai anyagáról szólt, a másik egy archeobotanikai elemzést ismertetett a hallgatósággal.

A szekció előadásainak sorát egy római lelőhely fémkeresős kutatásainak eredményét ismertette.

Az első nap utolsó szekciójának előadásai a vértesi várak reprezentációs és hétköznapi életé-

ről szólt a régészeti kutatások eredményei alapján. (Kovács Bianka Gina előadása)

Giber Mihály egy dunaalmási kis malom építéstörténetéről, illetve elbontásáról szólt.

Deminger Csilla az elmúlt években megszo-
kott témájához tért vissza, azaz a honfoglaláskori
zablák kutatásának legújabb eredményeiről szólt
és képekkel érzékeltette az eltérő, de még is csak
szinte azonos típusokat a különböző népeknél.

A következő előadó a nap vége felé – kicsit
oldva a régészeti feltárások egyhangúságát – egy
szári 1814-es botrányhőséről beszélt.

Az utolsó előadás ugyan kapcsolódott a régé-
szethez, de annak inkább elméleti, azaz
archeometriai vizsgálatának tapasztalatáról és
lehetőségeiről szólt.

Mi az első nap tanúsága számomra? (Annak
ellenére, hogy nem vagyok régész.) Talán az,
hogy nagyon sok fiatal van köztük. Élvezik, sze-
retik a munkájukat, amiről ugyan ilyen szeretet-
tel, lelkesedéssel számolnak be. Szinte mind-
egyik elmondta, hogy a megkezdett feltárásokat
szeretné folytatni és minél több leletet megmen-
teni, azokat feldolgozni és a nyilvánosság előtt
megmutatni. Volt olyan kolléga is, aki egy ko-
rábbi kutatás fonalát vette fel és folytatta az adott
esetben több évtizedes munkát, melynek befeje-
zésére vállalkozna. Egyszerűen jó volt hallgatni az
előadókat és a témákat.

Külön ki kell emelnem, hogy a hatalmas feltá-
rási munkákról, a leletekről előadva zökkenő-
mentesek voltak az előadások, betartották a kb.
20 perces időkeretet.

A második nap témái inkább az írott források
alapján elkészült kutatások beszámolóinak voltak.

Mindjárt az elején könyvtárunk számra is
kedves és szinte állandó előadónk, évkönyveink
szerzője, dr. Simonik Péter beszélt a
bányatárspénztár létrejöttéről, működési rendjé-
ről. Ez volt az első – mai szóhasználatával élve –
társadalombiztosítási alap.

Számadó Emese a Komárom és Komárom
vármegye Trianon utáni közigazgatási helyzetét
vázolta fel.

Pokornyi Gábor – ha nem is egy botrányhős-
ről – de ugyancsak egy olyan személyről, szemé-
lyekről beszélt, aki/akik erősen kötődnek me-
gyéhez, Tata esetében szomszéd településhez.
Csokonai Vitéz Mihály Lilla szereméről beszélt
és vázolta fel Vajda Júlia későbbi viszontagságos
életét.

Wencz Balázs a legújabb korba kalauzolt el
bennünket, mikor Kádár János kelet-berlini útjá-
ról szólt és tárt fel nem teljesen közismert ténye-
ket.

Kládek László pedig – ugyancsak legújabb
kori történelmünkben – idézett fel emlékeket,
azaz emlékképeket. az 1984-85-ben meghirdetett
és megvalósult ország- és megyefényképezésről,
annak látható eredményeiről számolt be.

Dávidházi Péter irodalomtörténész a volt tatai
Piarista Gimnázium egyik tanárával, illetve latin
fordítás-korrepetálásával kapcsolatban beszélt az
Aeneis egy részének könnyfakasztó történetéről.

A következő előadó, Székér Barnabás az Esz-
terházy-család és a piarista udvari oktatáspolitikai
18. századi történetéről adott elő – elsősorban a
tatai gimnázium megalakulásának körülményei-
ről, alapításának hátteréről.

Rabár Ferenc ugyancsak tatai témát dolgozott
fel. Az egyházhoz kapcsolódó előadásában az
irgalmas nővérek városban betöltött szerepéről
tartott előadást és méltó módon emlékezett meg
róluk.

Az eredeti program itt ismét felcserélődött.
Az ebédszünetet követően Szénási Zoltán követ-
kezett a Babits Kutatócsoport munkájáról szóló
beszámolóval és a Babits-versek kritikai kiadá-
sának bemutatásával.

Prokopp Margit vitéz Brenner-Bánomy Antal
életútjának felkutatásáról számolt be.

Szűcs József egy, a múzeumba került ládában
talált levelek alapján elindult nyomozásról és az
elért igen érdekes eredményről számolt be. Mint
ahogy előadásának címe is mutatja. Emberi sor-
sok egy levelezés tükrében. A nyomozás során
igen érdekes szálakat próbált meg felgöngyölíte-
ni – több-kevesebb sikerrel.

Macher Péter Tatabánya 1945 utáni társadal-
máról adott elő Krulik Zoltán és Gáll István
szépirodalmi műveiben olvasható leírások alap-
ján.

A szekció végén – hogy a közönséget is fel-
rázzuk egy kicsit: 75 év 75 perc felütéssel – pe-
dig Horváth Géza és Gyüsi László szólt röviden
az elmúlt év legnagyobb eredményéről, Tatabá-
nya várostörténeti kronológiájáról. A kronológia
megszületésének apropójáról, a készítés fázisai-
ról és az elért eredményről, azaz magáról a
könyvről. A bemutatás utolsó gondolata pedig az
volt, hogy a megye két városa. Oroszlány és Tata
is felkészülhet. 2014-ben mindkét város legújabb
kori történetének 70 éves várossá nyilvánításáról
emlékezhet meg. Az idő immár elég szűkös
ugyan – a megszerzett tapasztalatok alapján –

egy városi kronológia elkészítéséhez, de nem kellene elfelejteni, hogy a következő generációk, kutatók számára legyen egy támpont, egy „kályha”, ahonnan elindulhatnak város legújabb kori történetének feldolgozása során.

Végül a két napos konferencia utolsó szekciójára került sor, melynek levezetését ismét e sorok írója kapta meg.

Van úgy, hogy „vak tyúk is talál szemet”, az az keresztszemek, láncöltések, nevek és emlékek egy nagybörzsönyi stafirungban. Schmidtmayer-Busa Mónika a Német Nemzetiségi Múzeum gyűjteményben, szinte elfeledve meglévő ruhadarabokon található hímzések alapján próbált meg képet alkotni és továbbadni a hallgatóság-nak a betelepült sváb népek öltözködési kultúrájáról.

Szabó Csaba a katolikus papok szerepéről szólt az 1848-49-es forradalom és szabadságharcban, különösen a kisbéri esperesi kerületben. De pár gondolat erejéig szólt a mártír papokról is.

A komáromi Rüdiger tó történetéről kialakulásáról, pontosabb kialakításáról és az ott folyó sportéletről Kovács Péter tartott előadást. A

sporttevékenység elsősorban a horgászversenyekre korlátozódott.

Egy botrányos előadás sajnos elmaradt, de a botrány nem emiatt lett volna, hanem inkább a tatai grófi színház történetéről szólt volna.

Stegmayer Máté viszont részletesen beszélt az említett színház létrejöttéről, működéséről, elhelyezkedéséről és megszűnésének körülményeiről.

Összességében mindkét napról elmondható, hogy tartalmas, izgalmas témákat, kutatási eredményeket ismerhettek meg a kollégák és a civil érdeklődők. Jó, hogy sor kerül évente ilyen műhely-konferenciára. Csak bizakodhatunk, hogy a szervezőknek a jövőben is lesz elég erejük és energiájuk, hogy a megye létrejövő értékeiről egymást tájékoztathassuk.

Ha az első nap végén kiemeltém a fiatal régészek életvidám előadásait, akkor a második nap benyomását is megemlíteném. Igen, a közgyűjteményekben is vannak fiatal, agilis kutatók, akik szükségét érzik, hogy elért eredményeikről számot adjanak. Jó volt, hogy ezt személyesen is megtapasztalhattuk és tudjuk, hogy mi is, a tapasztaltabbak kihez, hova fordulhatunk, ha szükségünk van más intézményekben fellelhető kutatási anyaghoz.

Partnerség a diákok között

CSERTEG ISTVÁN

Comet together: Ezen a címen találkozott egymással Tatabányán a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban Tata és Tatabánya városi diákönkormányzat csapata február 3-án. Az eseményen Bátki Piroska és Cserteg István a közöségfejlesztés módszereivel két órában dolgoztatta meg a csapatot, amelynek célja a hatékony és célorientált együttműködés kialakítása volt. Németh Lilien (Tatabánya Városi DÖK elnök) és Ködmön Kristóf (Tata - TAVIDÖK) elnök kö-

szöntötte a résztvevőket, majd játékok és munka vette kezdetét. A program sok eredményt és mosolyt adott a fiataloknak.

Tatabánya és Tata diákönkormányzata több ponton dolgozik együtt sikeresen. Az Éjszakai Kerekedés az Által-ér völgyében, a Megyei Diákbál, valamint a Vitanap és Gondolat börze fontos közösségi élmény a fiatalok életében. A diákpolgármesterek viszonylag gyorsan váltják egymást a két településen, ám a földrajzi közelség kínálja a lehetőséget a partnerségre. Ezt ragadták meg a fiatalok. Bátki Piroska, Tata volt diákpolgármestere és Cserteg István ifjúsági szakember az élménypedagógia módszereivel hozta össze a fiatalokat, amelyben bizalom megteremtése, az együttműködés erősítése, valamint a közös élmények szervezése vitte a főszerepet. Németh Lilien és Ködmön Kristóf megerősítette, hogy folytatni kívánják a partnerséget a sikeres közösségi élmények érdekében.

Mesekarnevál 2023

SULLER ILDIKÓ, JAMK

Fotó: Zantleitner Laura

Ismét eltelt egy év, – hogy repül..! - ismét megtelt a könyvtár apró királynőkkel, veszedelmes szörnyetegekkel és szuperhős alakokkal. Szörnyen elfoglalt vendégeink két szelet kalács én néhány korta kakaó között bekukkantottak kedvenc íróik előadására egy kis tánc és játék erejéig, - Palásthy Ágnes, Miklya Luzsányi Mónika és Igaz Dóra teljesen más dimenzóba repítette a mit sem sejtőket - majd sietve visszaültek a szöszmötölös asztalhoz, és molyoltak fáradhatatlanul. A legapróbbak - miután anyukáik nagy örömmel biztonságba helyezték a könyvtártól

kapott ajándék *Babacsomagot* - letámasztották a felnőtt kíséretet egy-egy kényelmesebb bútordarabra, ők pedig hason csúszva, négykézláb és törökülésben elmélyült munkába kezdtek játszószarkunk arzenáljának egy-egy darabján. A kicsit nagyobbak már rá se néztek az ősökre az önfeledt játékban, csak néha-néha fújta őket egymás mellé a szél a következő előadáson. Az idő lassan, de biztosan telt, érkezett az ebéd és a lefekvés ideje, változott a szín: a még nagyobbak – kiegészülve az újonnan érkezettekkel - túlnyomó többségbe kerültek, és együtt hallgatták Darvasi Lászlót, a *Trapiti* és a *Pálcika*, illetve Végvári Imrét, a *Jövömenők* szerzőjét. Később versenyt tüsszögték Harcos Bálinttal és *Szofival*, majd mesehallgatási transzba estek a zene hullámain Ocskai Gabriella, Tóth Zsóka és Simó Anna közreműködésével. Noha ezen a napon is csupa komoly, megfontolt és munkáját legmagasabb fokon végző könyvtáros biztosította az ügyeletet, hogy-hogynem, egy-két királynőyos virágfüzér, meg bohócsipka, meg varázsszüttyő, meg unikornis szarv, meg egymás azért előkerült a ládafiából, nna.

Fotók: Pruzzina Alice

Februári gyermekprogramok A Jókai Mór Városi Könyvtár Gyermekrészlegében

DEÁK ANIKÓ, JAMK

Nagy reneszánszát éli ebben az évben is a dia-filmezés, ezért decemberben elindítottuk, és még februárban is folytattuk minden hét szerdán délelőtt 10 órától Diaszerda elnevezésű programunkat. Kismamák babákkal, és csoportok vettek rajta részt.

Bábuci Bábszínház

Farsangi kézműves játszóházunkban az Elmer mesekönyv ihlette színes patchwork elefánt után készítettünk színpompás, foltokkal tarkított 3 dimenziós papírmódel elefántot, valamint maszkok, álarcok, forgó bohócok is készültek.

Nem csak Valentin nap! Nemzetközi Könyvajándék Nap felhívásunkra, rengeteg könyvajándék érkezett. Február 14-én a könyvekből ajándécsomagokat készítettünk, melyek tartalmára egy-egy találós kérdés vagy vicces üzenet utalt.

Általános Iskola felső tagozatosai és középiskolások számára hirdettünk fotópályázatot, melynek témája a februári 14-i madár párvasztáshoz, fészekrakáshoz volt köthető. Elektronikus úton vártunk e-mail címünkre szerelmes madarakat, fészekrakó madarakat, madarakat égen-földön, vízen ábrázolva. Pályázatunk március közepén, szakmai zsűri által lesz díjazva, jutalmazva. A beküldött pályaművek április közepéig megtekinthetők Gyermekkönyvtárunk kiállító paravánjain, valamint weboldalunk galériájában.

Kapcsolatot tartunk társintézményekkel, többek között a Mozaik komáromi könyvesbolt kávézóval. Több programban együttműködünk már velük. Vezetőjét Győrfi Mónikát hívtuk Bábuci Bábszínházával. A nyuszika piros pöttyös labdáját adta elő, gyerekek közönségünk aktív közreműködésével. Nagy tetszést aratott barátságról szóló kedves meséje.

2023-ban is folytatódik a Ciróka, a könyvtári Baba-mama klub!

KUN-KOVÁCS ERIKA, TATA

Bár a könyvtár épülete zárva, a Tatai Bartók Béla Óvodának köszönhetően sem szünetelnek a Ciróka foglalkozások.

Az ovi segítő-kész pedagógusainak hála 2022 decemberétől a Bartók Béla utcai intézmény ad helyet a kicsiknek és szüleiknek szóló játékos-mondókás délelőtti klubnak.

Így 2023. február 9-én is izgatottan vártam a családokat az óvoda kapujában. Szép sorban érkeztek a pindurkák babakocsiban vagy szüleik kezét fogva. Végül összesen huszonhat Kicsi és Nagy telepedett le a színes szőnyegeken. Több - felhívásunknak megfelelően - farsangi jelmezben érkeztek.

A gyerkőcök anyukájuk ölében vagy a nekik kikészített könyves és hangszeres kosarakat felfedezve hallgatták a mondókákat, farsangi énekeket, és együtt tapsoltak, "cirókáztak" szüleikkel.

Élvezettel vettek részt a "höcögtető" és a nagymozgásos játékokban, majd a foglalkozás végén érdeklődve lapozgatták a könyvtárból az alkalomra áthozott könyveket.

Mostantól havonta kétszer csütörtökönként 10 órától találkozhatunk egy jókedvű mondókázásra és játékokra a Tatai Bartók Béla Óvodában!

A Vértess katonasírhajai

MÁRKU MÓNKA, JAMK

2023. február 16-án Szebenyi István amatőr hadszíntérkutató, a móri bankrablás bizonyítékainak megtalálójá volt könyvtárunk Helyi érték sorozatának első vendége. Szebenyi úr Tatán született és ezer szállal kötődik a megyéhez, a Vértess-hegységhez és Tatabányához is. Egy átlagember, extrém hobbival – vallja magáról, aki már gyermekkorától megszállott történelemkedvelőnek számított, ami kihatott egész későbbi életére is. Gyermekkorát a Vértess közelében töltötte, így már korán megismerkedett az egykori hadszínterek helyszíneivel, emlékeivel. Nevét 2006 októberében ismerte meg az ország, amikor egyik kutatása során Tarján település határában, egy erdős területen megtalálta a móri bankrablás későbbi bizonyítékait. Felfedezésének és bejelentésének köszönhetően fogták el a móri mérszárlás igazi tetteseit. Szebenyi István a Had- és Kultúrtörténeti Egyesület elnöke, aki igyekszik összefogni az amatőr hadszíntérkutatókat. Kiállításokat szervez, hadisírokat kutat, gondoz és próbálja életben tartani a mára már szinte elfeledett huszárok emlékét. Házigazdájá számos hadkultúrához kapcsolódó programnak, túrának, megemlékezésnek, fesztiválnak. És mindezek mellett könyveket ír. Eddig négy kiadványa jelent meg:

Társszerzésben Bene Jánossal a Vértess a huszárok Doberdója című 2018-ban, önálló műként a Corpus delicti, avagy én voltam a „móri ügy” kulcsa? 2019-ben, szintén társszerzőként Szabó Péterrel, Az utolsó töltenyig: magyar huszárok a második világháború foratagában (2021) és újabb önálló kötetként a most bemutatott Sírjaik hol domborulnak. A Vértess katonasírhajai (2022) című. Mindegyik kötet a Szülőföld Könyvkiadó gondozásában jelent meg. A kiadványban található fotókat Radics Milán készítette.

Szebenyi István előadását készülő új könyve témájának ismertetésével indította. Ebből megtudtuk, hogy ötödik kötete az 1945-1958 közötti ún. „Népbíróságok kora” időszakát dolgozza fel ügyészek, vérbírók hiteles életrajzával és igaz családtörténetekkel természetesen a huszárságra fókuszálva.

Megtudtuk, hogy a mintegy 150 katonasír, mely a Vértessben helyezkedik el 2022-re teljesen

megújult és az ismeretlenségből nevesítve lett. Az, hogy idáig fennmaradhettek helyi, idős, főként sváb lakosoknak köszönhető, akik gondozták azokat. Azokon a helyeken, ahol beazonosított katonasírok vannak információs és tájékoztató táblák kerültek kihelyezésre, melyek ismertetik az ott zajlott eseményeket és felsorolják a sírokban lévő ismert katonák neveit.

Szebenyi István (Fotó: Márku Mónika)

Szebenyi István hadisír-kutatásai körülbelül 20 éve kezdődtek és zajlanak mind az írott anyagok kutatásában, mind pedig a terepen egyaránt. A Had- és Kultúrtörténeti Egyesület folyamatosan kutatja az esetekkel kapcsolatos információkat, bővítik adatbázisaikat, melynek során mára már 1781 főt tudtak nevesíteni. A Vértessben található katonasírokat jelenleg az egyesület gondozza a Vértesserdő Zrt-vel, az önkormányzatokkal és civil szervezetekkel együttműködésben.

Az 1. huszárhadosztály elesettjeinek sírhajai viszonylag kis számban található meg a térség falvainak temetőiben, illetve a Vértess erdeiben. A Gánton, Kápolnapusztán, Kőhányáson, Csákányospusztán, Kapberek-pusztán,

Vérteskozmán, Majkon, Körtvélyesen és Csákváron található síremlékek árulkodnak csupán arról, hogy a magyar huszárság itt fejezte be utolsó harcait a haza védelmében. A Vértesben járva azonban számos helyen találhatunk még meglévő, jól látható bunkereket, géppuskaállásokat, futóárkokat.

Az itt állomásozó katonák körülményeit tovább nehezítette 1945 kemény tele. Vastag hótakaró borította a földet, sokszor havazott. Mivel többségük a lövészárkokban maradt, így szinte az egész Vértes tekinthetjük emlékhelynek, egy hatalmas temetőnek.

Szebenyi István előadásában beszélt Simon László vezérkari őrnagy esetleges „öngyilkosságról” és a munkaszolgálatosok kivégzéséről is ebben a reményvesztett időszakban. Róluk, az ő történetükről szól ez a könyv (Sírjaik hol domborulnak –A Vértes katonasírai), amely kendőzetlen őszinteséggel írja le reménytelennek tűnő küzdelmeiket. Célja, a soha el nem múló tisztelet és hála azokért a katonáért, akik életüket áldozták a hazáért itt, a Vértes vidékén és akiknek elfeledett sírhelyei is itt találhatók. És ahol máig

vannak még névtelen sírhelyek. A kötet a Vértes természeti szépségeit is bemutatja.

Fotókon és történeteken keresztül ismerhetjük meg Körtvélyespuszta, Gánt, Várgesztes, Kápolnapuszta és Vérteskozma második világháborús katonasírait.

Előadásának végén Szebenyi úr ismertette azokat a programokat eseményeket, melyeket szervezetük, a Had- és Kultúrtörténeti Egyesület szervez. Ilyenek például a Vértes60 és Vértes25 teljesítménytúrák, a Tonka Emil emléktúra, melyek során az emlékhelyeket járják végig és koszorúzzák meg, megemlékezések, előadások tartása, hagyományörző fesztiválok szervezése, stb.

Az előadás végén Baros-Németh Ferenc kori középiskolai tanár mesélte el, hogy 2006-ban diákjaival, szakkör keretében újítták fel a körtvélyesi katonasírok fakeresztjeit és készítettek a temető köré kerítést.

Thaly-leszármazott volt a JAMK vendége MÁRKU MÓNIKA, JAMK

2023. február 18-án könyvtárunkba látogatott Thaly Gergely Dávid és felesége Thaly-Borbás Dorottya, hogy megtekintsék a Thaly család muzeális állományunkban őrzött kincseit. Az úriembert felesége és anyósa, Dr. Borbásné Bodrogi Zsuzsanna lepte meg a látogatással születésnapja alkalmából. Zsuzsannával előre egyeztetünk az érkezésükkel kapcsolatban, így már előző nap kikészítettük a megmutatni kívánt dokumentumokat és cérnakesztyűket a muzeális szobában. A gyűjteményben szereplő Thaly példányok közül nyolcat választottunk ki dr. Horváth Gézával, 5 szépirodalmi és 3 szakirodalmi dokumentumot, köztük egy autográf kéziratot is, hogy megmutassuk vendégeinknek. A bemutatóhoz természetesen a helyismereti állomány és a muzeális gyűjtemény néhány mondatos ismertetése is járt. A vendégek kezükbe foghatták Thaly Zsigmond levelét, melyet Splényi Henrikhez írt

az általa felvett kölcsön kamatainak fizetésével kapcsolatban, megtekintettek öt Thaly Kálmán által írt szépirodalmi munkát (Kárpáti kürt, 1860.; Kuruczvilág, 1903; Magyarok virradása, [s.n], Ne bánts a magyart!, 1857. és Zengő liget, 1859), melyek lírai és elbeszélő költeményeit, regéket és balladáit tartalmazzák. Továbbá egy gazdasági, egy orvosi és egy geometriai munkát Thaly Dienes possessori bejegyzéssel. A dokumentumok megtekintését követően a vendégek meglátogatták a Digitális labort, ahol a digitalizálási munkafolyamatokról beszélgettünk. A látogatás végén ajándékként átadtuk nekik a Thaly család nyomtatott címerét és családfáját, valamint két tanulmányt a család történetéről. Úgy gondolom, vendégeink jól érezték magukat és kellemes meglepetést okoztunk az ünnepelt számára, aki sokáig fog emlékezni erre a születésnapjára.

KÖNYVTÁRI SAJTÓFIGYELÉS

2023. február

1.
Büszkék a könyvtárra / Walczer Patrik. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 049. sz. (2023. február 27.), p. 1., 4. - ill.
-A 2000 fő feletti lakosú települések közül Csolnok kapta a JAMK-tól "AZ év települési könyvtára" címet Munkájukról.
-Népszerű mesefoglalkozások, lelkesek a csolnoki fiatalok : Mandusitz Zsuzsanna fontosnak tartja hogy a gyermekek járjanak könyvtárba
2.
Csillámló katicák, színes pillangók repkedtek : farsangi Mesekarnevált szervezetek az elmúlt hétvégén Tatabányán a vármegyei könyvtárban / Sugár Gabi. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 049. sz. (2023. február 27.), p. 5. - ill.
-Febr. 25. Tatabánya JAMVK : Mesekarnevált című gyermek program eseményei.
3.
Első kötetét mutatta be : tatabányai író volt az orosz-lányiak vendége / S. G. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 033. sz. (2023. február 8.), p. 1. - ill.
-Kiss Adél Eleonóra: Gyöngyöm, Jakab testvér!, Majdnem lányregény című művének bemutatója az orosz-lányi Kölcsey F. Műv. Ház és Könyvtárban.
4.
Elsőprő sikerrel zárult a kulturális sorozat : többek között Györfő Pállal és Détár Enikővel is találkozhattak az érdeklődők Kesztyölcön / W. P. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 043. sz. (2023. február 20.), p. 4. - ill.
-Kesztyölci Falusi Esték című rendezvény sorozat a JAMVK támogatásával.
5.
Farsangoltak a könyvtárban / W. Zs. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 040. sz. (2023. február 16.), p. 1-2. - ill.
Tartalom: Medúza, hawaii lány és Wednesday nyert : zumbashow, limbo-, jelmezverseny és bál szépe választás is volt a Könyves farsangon
-Oroszlány: Könyves Farsang a Gárdonyi Géza Városi Könyvtárban.
6.
Filmszerű történetek a történelem foltjairól : Illés György író a komáromi olvasóknak beszélt regényei születéséről / Szinák Evelyn. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 78. évf. 028. sz. (2023. február 2.), p. 5. - ill.
-A komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár vendége volt Illés György, aki legújabb regényéről, az Egy magyar a gulágon címűről beszélt az érdeklődőknek.
7.
Fotópályázat diákoknak. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 78. évf. 048. sz. (2023. február 25.), p. 5. - ill.
-A komáromi Jókai Mór Városi gyermekrészelege fotópályázatot hirdet általános iskolás felső tagozatos diákok és középiskolások számára Szerelmes madarak, fészek-rakó madarak, madarak égen-földön-vízen témában.
8.
Főhajtás az áldozatok előtt : előadással indult és koszorúzással zárult a megemlékezés / Wágner Zsanett. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 048. sz. (2023. február 25.), p. 1. - ill.
-Febr. 25. Tatabánya: a kommunizmus áldozataira emlékeztek a JAMVK-ban, B. Stenge Csaba szervezésében.
9.
Hasznos tanácsok / W. P. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 041. sz. (2023. február 17.), p. 1.-2. - ill.
-Pénczél Edina kertészeti előadása a Tokod Nagyközségi Könyvtárban.
10.
Hősök voltak a huszárok / Sugár Gabi. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 045. sz. (2023. február 22.), p. 1., 5. - ill.
-Szebenyi István: Sírjaik hol domborulnak című könyvének bemutatója a JAMVK-ban, febr. 16.-án.
11.
Iskolanyitogatón ismerkedtek : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 040. sz. (2023. február 16.), p. 2.
-Nyílt nap a komáromi Szent Imre Római Katolikus Általános Iskola és Óvodában. Megújult az intézmény könyvtára.
12.
Jótekonyság. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 029. sz. (2023. február 3.), p. 5.
-A környei művelődési ház és községi könyvtár jótekonysági könyvvásárt rendez ajándékkönyveikből február 9-én. A befolyt összeget a Magyar Vöröskereszt helyi szervezetének ajánlják fel.
13.
Jótekonyság. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 032. sz. (2023. február 7.), p. 5.
-A környei művelődési ház és községi könyvtár jótekonysági könyvvásárt rendez ajándékkönyveikből február 9-én. A befolyt összeget a Magyar Vöröskereszt helyi szervezetének ajánlják fel.

14.
Kávézzon Eszes Ritával! : a regény egyik helyszíne egy tatai villa. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 042. sz. (2023. február 18.), p. 4. - ill.
-Február 24.-i előzetes a JAMVK könyvbemutatójáról, Eszes Rita : Az Illangók című regényéről.
15.
Kiállítás a gondozási központ ablakában : [hír]. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 78. évf. 030. sz. (2023. február 4.), p. 5.
-Őszikék Nyugdíjas Klub tagjainak fotóiból nyílt szabadtéri kiállítás a faluközpontban a helyi könyvtár és a gondozási központ szervezésében.
16.
Könyvajándék. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 035. sz. (2023. február 10.), p. 5.
-A komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár a Nemzetközi Könyvajándék Naphoz kapcsolódva adománykönyveket vár, melyeket aztán továbbajándékoz helyi intézményeknek, rászoruló embereknek.
17.
Könyvajándék. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 036. sz. (2023. február 11.), p. 5.
-A komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár a Nemzetközi Könyvajándék Naphoz kapcsolódva adománykönyveket vár, melyeket aztán továbbajándékoz helyi intézményeknek, rászoruló embereknek.
18.
Könyvtári programok : [hír]. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 78. évf. 029. sz. (2023. február 3.), p. 5.
-A komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár februári programjairól. Programajánló.
19.
Legendás filmek, legendás helyszínek : a megyében forgatott filmekről írt könyvet Cserteg István / Veér. - In: Regio regia : a közép-dunántúli régió üzleti magazinja. - 22. évf. 157. sz. (2022.), p. 44. - ill.
-A tatabányai József Attila Megyei és Városi Könyvtárban rendezték meg Cserteg István: Legendás Filmek, Legendás Helyszínek - Komáro,_esztergom megye című könyvének bemutatóját.
20.
Már készül a harmadik kötet : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 028. sz. (2023. február 2.), p. 4.
-Szabó Olivér: Szuronyffy Szaniszló és a Komáromi Kisleány című könyvét mutatták be a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtárban.
21.
Megújult Kernstok egykori villája / F. K. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 028. sz. (2023. február 2.), p. 2.
-Kákonyi Gellért megbízott intézményvezető számolt be az Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár 2022. évi munkájáról a nyergesújfalui képviselő-testületi ülésen.
22.
Mesekarnevél lesz a megyei könyvtárban : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 048. sz. (2023. február 25.), p. 4.
-Mesekarnevél címmel családi farsangi programokkal várja az érdeklődőket a József Attila Megyei és Városi Könyvtár február 25-én.
23.
Németül is olvasható a híres kódexkatalógus : a rendkívüli kötet, megjelenése több szakértő évtizedes kutatómunkájának köszönhető / Pörtl Oxi Zoltán. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 046. sz. (2023. február 23.), p. 2.
-Budapest, február 21. : Az Országos Széchenyi Könyvtárban tartották Az esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár, az Érseki Simor Könyvtár és a Városi Könyvtár kódexei című könyv magyar-, és német nyelvű változatának bemutatója.
24.
Összefogtak a könyvtári kis kedvencért / Wágner Zsannett. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 033. sz. (2023. február 8.), p. 4.
-Az oroszlányi városi könyvtár gyermekkönyvtárának könyvtárosa és olvasói gondoznak két ékszeretknöst az intézményben.
25.
Pályázat. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 041. sz. (2023. február 17.), p. 5.
-A komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár fotópályázatot hirdet felső tagozatos és középiskolás diákoknak szerelmes madarak, fészekrakó madarak, madarak égen-földön-vízben témában.
26.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 035. sz. (2023. február 10.), p. 5.
-A komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár farsangi kézműves játszóházat szervez a gyermekkönyvtárban.
27.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 035. sz. (2023. február 10.), p. 5.
-Az ácsi könyvtárban társasjáték klubra várják az érdeklődőket.

28.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 039. sz. (2023. február 15.), p. 5.
-A tibeti hangtálak jótékony hatásáról tart előadást Nagy Marianna-Maya az ácsi bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtárban. Programajánló.
29.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 039. sz. (2023. február 15.), p. 5.
-Társasjáték klubba várja az érdeklődőket a lábatlani városi könyvtár.
30.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 039. sz. (2023. február 15.), p. 5.
-Az Endresz Csoport szervezésében a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtárban tart előadást Dr. Fehér Tamás a szőnyi katolikus templom és plébánia történetéről. Programajánló.
31.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 045. sz. (2023. február 22.), p. 5.
-A kisbéri Wass Albert Művelődési Központ és Városi Könyvtárban Liszkay Zoltán "János és a számárfülű király" című könyvét mutatják be. Programajánló.
32.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 045. sz. (2023. február 22.), p. 5.
-Régi várak régi képeslapokon címmel nyílik kiállítás a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtárban. Programajánló.
33.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 050. sz. (2023. február 28.), p. 5.
-Az UFO Nyitott Rezervátum február 28-i vendége Fekete Vince erdélyi költő, műfordító lesz, aki Halálgyakorlatok című kötetét mutatja be a megyei könyvtárban. Programelőzetes.
34.
Szerelem a könyvtárban / Walczer Patrik. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 029. sz. (2023. február 3.), p. 1., 6. - ill.
Tartalom: Kötetek kapcsán kerülhetnek közelebb egymáshoz az olvasók : társskereső játékot indít az esztergomi Helischer József Városi Könyvtár
-"KönyvtárS - Rád talál a szerelem a könyvtárban" címmel rendhagyó társskereső klubot hirdetett az esztergomi Helischer József Városi Könyvtár.
35.
Szívvel-lélekkel adja tovább az értékeket a fiataloknak : Pósa Andrea vehette át a 2022-es év vármegyei kistéleplési könyvtárosa díjat / Walczer Patrik. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 037. sz. (2023. február 13.), p. 4. - ill.
-Pósa Andrea bajnai könyvtáros, tanár életéről, pályájáról a 2022-es KEM kistéleplési könyvtárosa címmel kiöntetése alkalmából pályájáról, terveiről. (Nem interjú.)
36.
Tehetségek mutatkozhattak be : grafikákból, festményekből és kerámiákból nyílt kiállítás / Sugár Gabi. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 035. sz. (2023. február 10.), p. 3. - ill.
-Bánfi József és tanítványainak kiállítása a JAMVK-ban.
37.
Visszatér a Sütkérező mackó : újra látható lesz a nyilvánosság számára az alkotás. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 34. évf. 043. sz. (2023. február 20.), p. 1. - ill.
-Lajos József Sütkérező mackó című alkotását közgyűlési határozat értelmében a Kodály téren állítják fel. Eredetileg a JAMVK-ban állt, a felújítás kapcsán került el.